

Bijlage 4

Resultaten inspectieprojecten directie Arbeidsmarktfraude en sectoraanpak directie Arbeidsomstandigheden

4.1 Resultaten inspectieprojecten directie Arbeidsmarktfraude

Gegevens AMF-activiteiten 2011 per risicosector				
	<i>Aantal gestarte zaken</i>	<i>Aantal zaken met 1 of meer boeterapporten</i>	<i>% gestarte zaken met overtreding</i>	<i>Aantal illegaal tewerkgesteld</i>
Autobedrijven	467	52	11%	49
Bouw	564	115	20%	165
Detailhandel	1.294	221	17%	259
Horeca	2.092	350	17%	402
Intermediairs	470	109	23%	121
Land- en tuinbouw	456	60	13%	70
Schoonmaak	312	86	28%	110
Evenementen	228	34	15%	48
Transport	12	3	25%	1
Overige sectoren	278	47	17%	52
Kennismigranten	171	36	21%	62
Studenten	197	113	57%	206
Totaal *	6.541	1.226	19%	1.545

* incl. meldingen passend in projecten

Gegevens IT-activiteiten 2011 per risicosector

	<i>Aantal gestarte zaken</i>	<i>Aantal zaken met 1 of meer boeterapporten</i>	<i>% gestarte zaken met overtreding</i>	<i>Aantal illegaal tewerkgesteld</i>
Detailhandel	466	75	16%	75
Schoonmaak	181	61	34%	87
Land- en tuinbouw	508	68	13%	101
Wijkgerichte aanpak	311	18	6%	14
2e Maasvlakte	6	4	67%	3
Eemshaven	30	4	13%	13
Overige sectoren	945	77	8%	94
Totaal	2.447	307	13%	387

4.2 Resultaten sectoraanpak en inspectieprojecten directie Arbeidsomstandigheden

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Bouwnijverheid	<p><i>Preventieve inspecties</i></p> <p>In de bouw zijn verschillende inspectieprojecten met betrekking tot arbeidsomstandigheden uitgevoerd. De aandacht van de inspecties lag vooral op de inrichting van de arbeidsplaats en de arbeidsmiddelen. Daarnaast richtte de aandacht zich op gevaarlijke stoffen, arbozorg, fysieke belasting en persoonlijke beschermingsmiddelen. Bedrijven die in de afgelopen jaren vaker in beeld kwamen zijn nogmaals door Inspectie SZW doorgelicht. Deze bedrijfsinspecties richtten zich op de achterliggende oorzaken en de beleidsvoering rondom arbeidsomstandigheden. Naast inspecties op bouwlocaties en de bouwbedrijven zijn ook de woningcorporaties als opdrachtgever onderworpen aan het toezicht van de Inspectie SZW.</p> <p><i>Ongevalsonderzoek</i></p> <p>De werknemers in de bouw hebben meer dan in andere sectoren te maken met onveilige en ongezonde werkplekken. Werken op hoogte is een zeer specifiek risico voor de bouw, 67% van de</p>

	<p>werknemers in de bouw hebben hiermee te maken versus 9% voor de andere sectoren. Dit geldt in belangrijke mate ook voor het werken met machines (79% versus 37%) en het werken in besloten ruimten (24% versus 4%). Ten aanzien van meldingsplichtige arbeidsongevallen scoort de bouw mede daardoor hoger dan andere sectoren. Van alle meldingsplichtige arbeidsongevallen die de inspectie heeft onderzocht vindt 1 op de 5 plaats in de sector Bouw. Het overgrote deel van de onderzochte ongevallen hadden betrekking op vallen en struikelen en vallen van hoogte.</p> <p>In 2011 werd waren er twee grote ongevallen die bijzondere aandacht en inzet eisten. Dit betrof het deels instorten van de B-Tower te Rotterdam en het instorten van een deel van de Grolsch Veste te Enschede. Beide ongevallen zijn zowel door de Inspectie SZW als door andere rijksdiensten diepgaand onderzocht. Uit de onderzoeken is geconcludeerd dat de verplichte samenwerking van bedrijven op de bouwlocatie nog onvoldoende wordt ingevuld.</p> <p><i>Strategische ontwikkelingen</i></p> <p>In 2011 is de aanpak van de Inspectie voor de bouw voor de periode 2012-2015 uitgewerkt. In de sectoraanpak Bouw is gekozen om te focussen op (1) meer aandacht voor de samenwerking in de bouwketen, met name de rol voor de opdrachtgever, (2) meer aandacht voor fysieke belasting omdat dit direct bijdraagt aan het versterken van de duurzame inzetbaarheid van werknemer, (3) aanpakken van gevaarlijke stoffen, specifiek kankerverwekkend kwartsstof en (4) blijvende aandacht voor vallen in brede zin. Op basis van deze keuzes is gewerkt aan de verdere uitwerking van de geformuleerde strategische doelen. Als uitvloeisel daarvan is in de tweede helft van 2011 een strengere aanpak van fysieke belasting verder uitgewerkt.</p>
Grond- weg en waterbouw	<p>In 2011 is voorlichting gegeven aan gemeenten, provincies en waterschappen over de arbowettelijke verplichtingen die opdrachtgevers hebben bij de voorbereiding van projecten in de grond-, weg- en waterbouw. Verspreid over het land zijn door inspecteurs 129 voorlichtingssessies verzorgd waarbij in totaal bijna 2000 beleidsambtenaren aanwezig waren. Vanwege grote belangstelling is het project met een half jaar verlengd tot 1 juli 2011.</p> <p>In 2011 is een inspectieproject uitgevoerd gericht op werkzaamheden in de grond met risico's van blootstelling aan toxische stoffen en/of asbest. De risico's doen zich voor bij sanering van vervuilde locaties en bij werkzaamheden in de grond waar in het verleden ambachtelijke of industriële activiteiten hebben plaatsgevonden. Asbest wordt aangetroffen op tal van locaties waar gebouwen zijn gesloopt of puin is gestort. De</p>

	<p>inspecties richtten zich op saneringslocaties, baggerwerkzaamheden en het leggen van kabels en leidingen. Op 70% van de geïnspecteerde locaties werd het risico onvoldoende beheerst; op meer dan 1/3 van de locaties die niet in orde waren, was sprake van ernstige risico's waarvoor het werk is stilgelegd.</p> <p>In 2011 zijn inspecties uitgevoerd bij bouwbedrijven waar de Inspectie SZW in voorgaande jaren meer dan gemiddeld heeft gehandhaafd en/of waar meerdere ongevallen hebben plaatsgevonden. Het project Bouwbedrijven in Beeld is erop gericht bedrijven te stimuleren tot analyse van achterliggende oorzaken van de overtredingen en/of ongevallen en te stimuleren tot het doorvoeren van verbeteringen. Bedrijven die niet willen verbeteren worden hinderlijk gevolgd met extra inspecties.</p> <p>Het project Bouwbedrijven in Beeld is een meerjarig project waarbij jaarlijks gewerkt wordt met een geactualiseerd bestand van achterblijvende bedrijven.</p>
Bouwmaterialenindustrie	<p>Het <i>Meerjarenprogramma Bouwmaterialen</i> (2009 - 2012) geeft specifieke aandacht aan verbetering van de arbeidsomstandigheden binnen de te onderscheiden subsectoren in de minerale bouwmaterialenindustrie. Risico's zijn machine- en transportveiligheid, fysieke belasting, gevaarlijke stoffen, schadelijk geluid en veilige inrichting van de arbeidsplaats. In 2011 is opnieuw in de deelsectoren betonproductenindustrie, betonmortelindustrie en keramische procesindustrie geïnspecteerd.</p> <p>In 2011 zijn 76 bedrijven in de betonproductenindustrie geïnspecteerd, waarvan een groot deel ook in 2009 en/of in 2010 was geïnspecteerd. Tijdens de inspecties stonden de onderwerpen machineveiligheid, een veilige inrichting van de werkplek en gevaarlijke stoffen centraal. De bedrijven zijn geselecteerd op basis van de inspectieresultaten in voorgaande jaren: bedrijven waar bij de vorige inspecties geen overtredingen waren geconstateerd, zijn nu niet bezocht. Bij 86% van de bedrijven zijn één of meer overtredingen geconstateerd. Opnieuw werden veel overtredingen (53%) op het gebied van machineveiligheid geconstateerd. En opnieuw betrof het vooral het ontbreken van afschermingen van bewegende delen van machines. Overtredingen met betrekking tot een veilige inrichting van de werkplek kwamen met 21% op de tweede plek. Ook nu weer troffen inspecteurs gevaarlijke situaties aan bij het werken op hoogten door onveilige bordessen, het ontbreken van randbeveiligingen of het kunnen struikelen over betonproducten, gereedschappen, enz. Van de overtredingen heeft 10% te maken met de blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Iets meer dan de helft ervan betreft het ontbreken van blootstellingsbeoordelingen met betrekking tot kwartsstof. In steeds meer betonproductenfabrieken komt er aandacht voor arbeidsomstandigheden. Uit de inspectieresultaten blijkt dat een deel van de bedrijven echter structureel nog te weinig aandacht</p>

	<p>besteedt aan het creëren van een veilige en gezonde werkomgeving. De overtredingen die ook in 2011 weer zijn aangetroffen, laten zien dat het veiligheidsbewustzijn bij deze bedrijven tekort schiet.</p> <p>In 2011 zijn 45 betonmortelcentrales geïnspecteerd, ongeveer de helft daarvan was ook in 2009 en/of in 2010 geïnspecteerd. Tijdens de inspecties stonden de onderwerpen machineveiligheid, veiligheid op de arbeidsplaats en gevaarlijke stoffen centraal. De mortelcentrales zijn geselecteerd op basis van de inspectieresultaten in voorgaande jaren: mortelcentrales waar bij de vorige inspecties geen of geen ernstige overtredingen waren geconstateerd, zijn nu niet bezocht. Daarnaast zijn betonmortelcentrales geïnspecteerd die niet eerder waren bezocht. Bij 82% van de geïnspecteerde bedrijven zijn één of meer overtredingen vastgesteld. Opnieuw werden de meeste overtredingen (49%) op het gebied van machineveiligheid geconstateerd. En opnieuw betrof het vooral het ontbreken van afschermingen van bewegende delen van machines. Overtredingen met betrekking tot een veilige inrichting van de werkplek kwamen met 32% op de tweede plek. Ook nu weer troffen inspecteurs gevaarlijke situaties aan bij het werken op hoogten door onveilige bordessen, het ontbreken van randbeveiligingen of het kunnen struikelen over materialen of gereedschappen. Van de overtredingen heeft 10% te maken met de blootstelling aan gevaarlijke stoffen. In de betonmortelindustrie gaat het daarbij vooral om het risico van inademing van respirabel kwartsstof. Deze overtredingen betreffen met name het ontbreken van blootstellingsbeoordelingen met betrekking tot kwartsstof. Uit de inspectieresultaten blijkt dat een deel van de bedrijven structureel nog te weinig aandacht besteedt aan het creëren van een veilige en gezonde werkomgeving. De overtredingen die ook in 2011 weer zijn aangetroffen, laten zien dat het veiligheidsbewustzijn bij deze bedrijven nog tekort schiet.</p> <p>In 2011 zijn 33 bedrijven geïnspecteerd in de keramische procesindustrie die ook in 2010 waren geïnspecteerd. Tijdens de inspecties in 2011 stonden de onderwerpen schadelijk geluid en gevaarlijke stoffen (respirabel kwartsstof en dieselmotoremissie) centraal. De bedrijven zijn geselecteerd op basis van de inspectieresultaten van het jaar ervoor. Bij 39% van de bedrijven zijn in totaal 19 overtredingen geconstateerd, waarvan bijna allemaal op het gebied van gevaarlijke stoffen (kwarts). De inspectieresultaten geven daarmee een beeld van een sector waar duidelijk aandacht is gekomen voor arbeidsomstandigheden. De Inspectie SZW heeft dan ook de indruk dat steeds meer bedrijven in deze sector structureel aandacht besteden aan het creëren van een veilige en gezonde werkomgeving.</p>
Hout-, timmer en meubelindustrie	<i>Timmerwerkplaatsen van aannemers</i>

Eind 2010 en begin 2011 is geïnspecteerd bij kleine timmerwerkplaatsen van aannemers. De werkzaamheden in kleine timmerwerkplaatsen van aannemers worden voornamelijk bepaald door kleine productieseries, ad hoc werkzaamheden en het gebruik van vooral oudere machines met een handmatige aanvoer van het hout. Er wordt ook niet altijd de hele dag in de werkplaats gewerkt maar vaak aan de randen van de dag. In de helft van de bezochte timmerwerkplaatsen wordt minder dan 2 uur per dag gewerkt. De meeste werknemers zijn op de bouwplaats aan het werk. Bij 76% van de geïnspecteerde timmerwerkplaatsen werden overtredingen aangetroffen. De meeste overtredingen (48%) betroffen het onveilig werken aan oudere houtbewerkingmachines, waarbij het hout handmatig moet worden aangevoerd. Van de overtredingen had 22% betrekking op de blootstelling aan houtstof. De overige overtredingen hadden betrekking op een breed scala aan overtredingen, zoals houtstofexplosiegevaar, het niet hebben van een (volledige) risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) en valgevaar. De aandacht van de meeste aannemersbedrijven gaat meer uit naar de veiligheid en gezondheid op de bouwlocaties dan naar de eigen timmerwerkplaats. Het ontbreekt aan structurele aandacht voor de arbeidsomstandigheden door de incidentele werkzaamheden in de timmerwerkplaats.

Hout-, timmer- en meubelbedrijven

Eind 2010 en begin 2011 is geïnspecteerd in bedrijven waar bij de inspecties in 2009 veel of ernstige overtredingen op het gebied van machineveiligheid en kankerverwekkend houtstof werden geconstateerd. De inspecties maken deel uit van een branchebrede aanpak waaraan ook sociale partners bijdragen. Zij zorgen via voorlichtende activiteiten dat bedrijven bewuster met de risico's omgaan en maatregelen treffen. Bij circa de helft van de bedrijven die in 2009 waren geïnspecteerd, werden opnieuw overtredingen aangetroffen. De aangetroffen overtredingen hadden voor bijna de helft te maken met machineveiligheid en betroffen opnieuw oudere houtbewerkingmachines waarbij het hout handmatig moet worden aangevoerd. In een kwart van de bezochte bedrijven was de blootstelling aan houtstof hoger dan de grenswaarde. In meer dan de helft van de gevallen ontbrak goed toezicht op de werkzaamheden. In een aantal gevallen was het zelfs niet duidelijk geregeld wie feitelijk toezicht hield op het veilig werken. In ongeveer de helft van de gevallen waren leidinggevenden in het bedrijf wel op de hoogte van het feit dat er onveilig werd gewerkt, maar werd er niet adequaat opgetreden. Ongeveer een derde van de bezochte bedrijven was een erkend leerbedrijf. Een aspect van de erkenning is dat het bedrijf structureel aandacht heeft voor arbeidsomstandigheden. Bij de inspecties bleek dat de arbeidsomstandigheden bij leerbedrijven inderdaad beter waren dan gemiddeld: bij leerbedrijven werden minder en minder ernstige overtredingen van de Arbowet aangetroffen dan bij de andere bedrijven.

	<p>De inspecties bij bedrijven die niet eerder waren geïnspecteerd gaven een duidelijk slechter beeld te zien: bij 73% werden overtredingen aangetroffen. De overtredingen waren ook ernstiger. Bij een derde van de bedrijven constateerden de inspecteurs dat de houtbewerkingmachine niet veilig was, en bij 1 op de 5 bedrijven werd op een onveilige wijze aan machines gewerkt. Bij ruim twee derde van de bezochte bedrijven was de blootstelling aan houtstof te hoog. Van deze bedrijven had 80% de mate van de blootstelling op geen enkele wijze beoordeeld en evenmin maatregelen genomen om de blootstelling onder de wettelijke grenswaarde van 2 mg/m³ te brengen. Een te hoge blootstelling aan houtstof kan een extra risico introduceren: bij een kwart van de bezochte bedrijven was ook onvoldoende aandacht geschonken aan de risico's van houtstofexplosiegevaar.</p>
<p>Voedings- en genotmiddelenindustrie</p>	<p>In 2011 is geïnspecteerd bij kaasfabrieken en kaasgroothandels. De inspecties waren gericht op de aanpak van fysieke overbelasting bij het handmatig laden en lossen van vrachtwagens met kazen met een gewicht van 10 kg of meer. Bij circa een derde van de bedrijven werd fysieke overbelasting bij het handmatig laden en lossen van vrachtwagens aangetroffen. Bij deze bedrijven werden dagelijks grote hoeveelheden kazen geladen en gelost zonder dat adequate maatregelen waren genomen om de fysieke overbelasting van werknemers te voorkomen. Ook was er vaak te weinig personeel waardoor met name vrachtwagenchauffeurs te vaak werden ingezet om te helpen tillen bij zowel het in- als het uitladen van de vrachtwagens. De meeste overtredingen werden aangetroffen bij de grotere fabrieken en groothandels, waar dagelijks meer dan 2.100 kazen werden getransporteerd. Op termijn wil de sector het laden en lossen van kazen verder automatiseren om het handmatig tillen van kazen zoveel mogelijk te voorkómen. Hiervoor is het belangrijk dat zowel de kaasfabrieken als de groothandels nauw samenwerken.</p> <p>Bij inspecties in de drankensector is geconstateerd dat bij het afleveren van dranken bij de eindgebruiker nog teveel fysieke belasting optreedt. In veruit de meeste gevallen ontstond fysieke overbelasting van de chauffeur tijdens het afleveren van de dranken bij de horeca-ondernemer. De bedrijven gaven veelal als oorzaak aan dat horeca-ondernemingen niet altijd gemakkelijk bereikbaar waren. Tijdens het afleveren van dranken bleek dat niet altijd adequate maatregelen beschikbaar waren om de fysieke overbelasting te voorkomen. Bij 32 procent van de geïnspecteerde drankengroothandels en producenten van dranken waren er onvoldoende maatregelen genomen om lichamelijke overbelasting van medewerkers te voorkomen. In de meeste gevallen hadden de overtredingen te maken met het ontbreken van hulpmiddelen voor chauffeurs bij het lossen van vrachtwagens met dranken. Vaak werd er ook in de verplichte risico-inventarisatie en -evaluatie geen aandacht geschonken aan de lichamelijke overbelasting van de chauffeurs.</p>

<p>Aardolie, Chemie, Kunststof en Rubber</p>	<p>Naar aanleiding van het project "Chemie in Beeld" zijn inspectieprojecten uitgevoerd die zich specifiek gericht hebben op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Blootstelling aan gevaarlijke stoffen (waarbij één project specifiek gericht was op het toezicht bij BRZO- en ARIE-bedrijven) - Procesveiligheid bij arbo-bedrijven <p>Verder hebben er ook andere interventies plaatsgevonden in deze sector. Deze interventies waren gericht op het communiceren van resultaten uit het project "Chemie in Beeld" en het geven van voorlichting/informatie over het onderwerp gevaarlijke stoffen. De zelfinspectietool "gevaarlijke stoffen" is hiervan een voorbeeld.</p> <p>Uit de inspectieresultaten blijkt dat de naleving nog te laag is en dat bedrijven geen zicht hebben op de mate van naleving en de potentiële risico's. Het risico van blootstelling aan gevaarlijke stoffen is hoog en de sector heeft dit risico nog niet voldoende beheerst.</p> <p>Gevaarlijke stoffen is het speerpunt voor de hele sector, daarnaast zijn andere onderwerpen ook van belang.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zo moet de machineveiligheid bij bedrijven in de deelsectoren "verf", "zeep", "kunststof" en "rubber" verbeterd worden. - Het onderwerp procesveiligheid zal specifieke aandacht moeten krijgen in deze sector (bij de niet-BRZO-bedrijven) - De veiligheid op de arbeidsplaats moet verbeterd worden in de groothandel en bij andere deelsectoren. Hierbij zal voornamelijk aandacht besteed moeten worden aan het voorkomen van aanrijdgevaar en veilige stellingen.
<p>Gezondheidszorg en Welzijn</p>	<p>Voor de sector Zorg en welzijn is een brede sectoraanpak opgesteld, waarin aandacht besteed wordt aan belangrijkste arborisico's: werkdruk en werkstress, werktijden, agressie, fysieke belasting, biologische agentia en brandveiligheid. De sectoraanpak bestaat uit een uitgebreid inspectieprogramma, een communicatiecampagne en het samenwerken met sociale partners, inspectiediensten en beleidsafdelingen van VWS en SZW. De beide staatsecretarissen zijn geïnformeerd over de activiteiten van de sectoraanpak zorg en welzijn.</p> <p>De campagne bestaat uit een brochure sectoraanpak, flyers, factsheets, testimonials en korte filmpjes allen onder het motto "Gezond & veilig werken dát maakt zorg beter".</p> <p>Samenwerking met andere inspectiediensten: Voor de ziekenhuizen is er een Front-Office Ziekenhuizen, waarin de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ), Inspectie leefomgeving en transport (ILT), Inspectie Sociale zaken en werkgelegenheid (inspectie SZW), Nieuwe Voedsel en Warenautoriteit (nVVA) samenwerken .</p> <p>Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) is een samenwerkingsverband van de Inspectie voor de (IGZ), Inspectie van het Onderwijs (IvO), Inspectie jeugdzorg (IJZ), Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) en de inspectie SZW).</p> <p>Activiteiten vanuit gezamenlijke inspectiediensten:</p>

	<p>-Onderzoek brandveiligheid in zorginstellingen door ILT, IGZ en IJZ, rapportage aan kamer en follow up.</p> <p>- Signalerend onderzoek GGenGD in kinderopvang.</p> <p>- Afstemming activiteiten, adresbestanden, signalen in het kader van de sectoraanpak met IGZ en IJZ.</p> <p>Het project agressie en biologische agentia is afgerond. Daarin zijn instellingen bezocht in de thuiszorg en kraamzorg, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijke opvang, huisartsenposten, jeugdzorg en asielzoekerscentra. De resultaten zijn teruggekoppeld aan sociale partners.</p> <p>Met het project zorgboerderijen en kleinschalige instellingen zijn de arbeidsomstandigheden van medewerkers in deze instellingen in kaart gebracht.</p> <p>Voor de sectoren ziekenhuizen, academische ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, thuiszorg, verpleging en verzorging, apothekers, huisartsen, huisartsenposten jeugdzorg, kinderopvang, welzijn en maatschappelijke dienstverlening zijn de arbocatalogi beschikbaar. De arbocatalogi worden regelmatig aangevuld met nieuwe onderwerpen zoals BHV en biologische agentia.</p>
Openbaar bestuur	<p>Psychosociale arbeidsbelasting (agressie en geweld, ongewenst gedrag zoals pesten en seksuele intimidatie, werkdruk), werktijden, fysieke belasting en een ondeugdelijke inrichting van de arbeidsplaats zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>In het openbaar bestuur zijn zo'n 450.000 werknemers werkzaam. Tot het openbaar bestuur horen de 11 departementen van het Rijk, twaalf provincies, 25 waterschappen en 415 gemeenten met aanverwante uitvoerende organisaties.</p> <p>Van 2009 tot 2012 voerde de Inspectie SZW een programma uit met het doel werkgevers aan te zetten tot het nemen van maatregelen tegen agressie en geweld. Hiertoe werden inspectie- en voorlichtingsactiviteiten ingezet en werden hulpinstrumenten voor werkgevers (zoals de Zelfinspectie Agressie en Geweld) ontwikkeld. Het programma kwam tot stand in afstemming met het project Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het programma was zowel gericht op sectoren in het openbaar bestuur als op private sectoren als de horeca, tankstations en verkeersregelaars.</p> <p>Van september 2010 tot en met maart 2011 zijn inspecties uitgevoerd bij zo'n 70 locaties van de brandweerkorpsen en bij veiligheidsregio's (instortings –en explosiegevaar, ademluchttoestellen en agressie en geweld en communicatiemiddel C2000). Bij relatief veel van de korpsen/veiligheidsregio's (72%) zijn nog overtredingen geconstateerd (in 2006/2007: 90%). Toch is de algemene conclusie dat de arbozorg in vergelijking met de vorige inspecties in 2006/2007 dieper is geworteld. Alle geïnspecteerde korpsen en vhr's beschikken nu over een 'warme' RI&E (in 2006/2007 nog maar 30% van de korpsen). In de praktijk</p>

moet nog wel blijken of en in hoeverre de beleidsmaatregelen ook op de werkvloer zijn geïmplementeerd. In meerderheid hebben zij lering getrokken uit de (dodelijke) ongevallen in De Punt en Veendam en zich de aanbevelingen van de Onderzoeksraad en de Inspectie SZW en IOOV ter harte genomen. Wel zal 40% van de korpsen en vhr's de RI&E nog moeten aanvullen op de risico's bij brandbestrijding en maatregelen moeten vastleggen in objectrisicoanalyses. De meeste korpsen hebben aandacht voor de problematiek van agressie en geweld; uit de inspecties blijkt dat 83% voldoende maatregelen heeft genomen. Hierbij de kanttekening dat in een aantal korpsen niet de urgentie leeft om afspraken te maken over de aanpak van agressie en geweld, omdat zij niet of in geringe mate hiermee te maken hebben.

Van maart tot en met juni 2011 inspecteerde de Inspectie SZW in totaal 100 locaties van 39 justitiële inrichtingen, onder te verdelen in penitentiaire inrichtingen, forensisch psychiatrische centra en detentiecentra. Op het onderdeel agressie en geweld wordt de Arboret nog altijd slecht nageleefd. In vergelijking met het vorig project heeft de Inspectie meer moeten handhaven (71% versus 63%). Een zorgelijke situatie. Vastgesteld moet worden dat het nog in belangrijke mate schort aan de vertaling van beleid naar concrete maatregelen op de werkvloer. Vastgesteld moet worden dat het nog in belangrijke mate schort aan de vertaling van beleid naar concrete maatregelen op de werkvloer. De inrichtingen moeten de implementatie van maatregelen op de werkvloer daarom nu prioriteit geven. De voorlichting en instructie aan de medewerkers moet verbeterd worden en adequate weerbaarheidstrainingen zijn nodig om medewerkers voor te bereiden op incidenten.

Van april tot en met juni 2011 vonden inspecties plaats bij 30 gerechtsdeurwaarders. Uit de resultaten blijkt een zeer hoog handhavingspercentage van 90%. Het grootste deel van de organisaties heeft het beleid met betrekking tot de bestrijding van agressie en geweld nog niet op orde. Aan de organisaties is nog beperkt de tijd gegeven om een risico-inventarisatie en -evaluatie op te stellen, waarin agressie en geweld is opgenomen. Ook moeten de werkgevers een beleid voeren en maatregelen nemen op het gebied van voorlichting en instructie, en melding en registratie van incidenten. De Koninklijke Beroeps Vereniging voor Gerechtsdeurwaarders (KBvG) is gevraagd om het nemen van maatregelen te bevorderen bijvoorbeeld door het onderwerp op te nemen in een arbocatalogus.

In de maanden september en oktober 2011 heeft de Inspectie SZW inspecties uitgevoerd bij 18 politiekorpsen. Hiervan heeft zij bij 9 korpsen gecontroleerd op agressie en geweld en bij 13 op de Arbeidstijdenwet. Conclusie is dat ook na herhaalde inspecties van de Inspectie SZW en verbetermaatregelen vanuit het ministerie V&J veel korpsen er niet in slagen de Arbeidstijdenwet voldoende na te leven. Veel van de overtredingen die tijdens de inspecties in 2006 en 2009 al waren geconstateerd, zijn nu weer aan de orde.

	<p>Ook als het gaat om naleving van de bepalingen over agressie en geweld blijven de korpsen achter. Hoewel er meer beleid wordt gevoerd, ontbreekt het nog aan implementatie van maatregelen op de werkvloer. Met name op het gebied van melding en registratie en op het gebied van trainingen in het omgaan met agressie en geweld moeten maatregelen op de werkvloer ten uitvoer worden gebracht.</p> <p>De A&O fondsen van de gemeenten, waterschappen, provincies en het rijk hebben initiatieven ontplooid om via onderzoek en voorlichting de situatie rondom arbeidsomstandigheden te verbeteren.</p> <p>In 2010 al zijn bij de inspectie arbocatalogi ingediend en goedgekeurd van het Rijk, provincies, gemeenten en politie. Deze arbocatalogi zijn bij bovengenoemde inspecties in de sectoren in 2011 gebruikt als referentiekader bij de handhaving.</p>
Sociale werkvoorziening	<p>In de sector van de Sociale Werkvoorziening zijn ongeveer 100.000 werknemers werkzaam. Machineveiligheid, psychosociale arbeidsbelasting, gevaarlijke stoffen, fysieke belasting en geluid zijn de belangrijkste arborisico's. In 2011 zijn bij 45 bedrijven inspecties verricht op zo'n 220 verschillende locaties. Duidelijke uitkomst is dat in de sw-bedrijven de organisatie van toezicht op het veilig en gezond uitvoeren van de werkzaamheden de komende jaren meer aandacht behoeft.</p> <p>Het A&O fonds voor de Sociale Werkvoorziening, het SBCM, is actief in het bestrijden van ziekteverzuim, het geven van voorlichting te geven over de aanpak van risico's als ongewenst gedrag, machineveiligheid en fysieke belasting. Veilig en gezond werken staan hoog in het vaandel bij de sociale partners. Er zijn inmiddels vijf arbocatalogi: fysieke belasting, lawaai, agressie en geweld, psychosociale arbeidsbelasting en detachering. Sociale partners zijn het afgelopen jaar bezig geweest met het gereed maken van de catalogus voor machineveiligheid en voor gevaarlijke stoffen. De catalogi van deze sector onderscheiden zich door een grote mate van gebruiksvriendelijkheid.</p>
Afval en milieudienstverlening	<p>In de afvalsector zijn vrijwel alle denkbare arbo-risico's te onderkennen zoals knel- en pletgevaar, machineveiligheid, aanrijdgevaar, valgevaar, blootstelling aan lawaai, blootstelling aan gevaarlijke stoffen, biologische agentia en fysieke belasting. De aanwezigheid van deze risico's is gekoppeld aan de soorten afvalstromen en processen. Vaak gaat het om meervoudige belastende risico's waaraan de werknemers in de afvalsector worden blootgesteld.</p> <p>De Nederlandse afvalsector is een complexe sector waarbij bedrijven opereren in een of meerdere schakels in de "afvalketen":</p> <ul style="list-style-type: none"> - afvalinzameling - afvalbewerking & recycling (scheiden, sorteren, opwerken,

	<p>hergebruik) - afvalverwerking (verbranding, compostering of stort). De totale markt voor afval en recycling is slechts ruw te schatten maar ligt op grofweg 10 miljard euro omzet.</p> <p>Van september 2010 tot februari 2011 zijn inspecties uitgevoerd bij bedrijven die op een vaste locatie bouw- en sloopafval sorteren en bewerken. Toen werden in 66% van de geïnspecteerde bedrijven één of meerdere overtredingen geconstateerd. De inspectieresultaten lieten zien dat de aandacht voor gevaarlijke stoffen en veiligheid in de branche verbeterd was, maar dat de naleving nog steeds te laag is. Vooral schortte het nog aan het concreet nemen van beheersmaatregelen gericht op het voorkomen en verminderen van de blootstelling aan (kwarts)stof en DME . Van het totale aantal overtredingen betrof 74% een tekortkoming met betrekking tot dit onderwerp. Bij 15% van alle overtredingen ging het om het onvoldoende beheersen van veiligheidsrisico's die verbonden waren aan het gebruik van de aangetroffen machines en/of onveilig inrichting van arbeidsplaatsen. Het betrof hier met name twee aspecten: ontbrekende of onvoldoende afscherming van bewegende delen van machines en valgevaar tijdens het werken op hoogten die niet bedoeld en/of geschikt zijn om op te staan/lopen. Ook ten aanzien van deze risico's worden door de branche nog onvoldoende maatregelen genomen.</p> <p>Van september tot en met november 2011 vonden inspecties plaats bij 50 bedrijven die werken in verontreinigde grond. Inspectieonderwerpen waren: inrichting arbeidsplaatsen, gevaarlijke stoffen, machineveiligheid en persoonlijke beschermingsmiddelen en de risico-inventarisatie en –evaluatie. Bij 66% van de bedrijven werden overtredingen geconstateerd. In 64% van de overtredingen betrof het tekortkomingen op het gebied van gevaarlijke stoffen. In deze bedrijven lopen werknemers het risico bloot te staan aan gevaarlijke/kankerverwekkende stoffen, omdat niet in kaart is gebracht welke stoffen zich in de grond bevinden. Hoewel vaak wel maatregelen worden genomen om blootstelling te beperken, zoals het nat houden van de grond, is onvoldoende duidelijk aan welke stoffen werknemers blootstaan bij het werken/graven in de grond doordat er geen blootstellingsbeoordeling is gedaan.</p> <p>Daarnaast zijn er in 2011 een aantal verkennende inspecties met als onderwerpen gevaarlijke stoffen en biologische agentia uitgevoerd bij rioleringsbedrijven. Dit als voorbereiding op het inspectieproject in de riolering dat start in 2013.</p> <p>Op 24 november 2011 vond het ArboCafé voor de Afvalsector plaats, georganiseerd door de Inspectie SZW. Doel was concrete actiepunten te verkrijgen om veilig en gezond werken daadwerkelijk door te laten dringen op de werkvloer van de afvalbedrijven. De bijeenkomst werd als zeer positief ervaren.</p>
--	--

	<p>Dat de sector zijn eigen verantwoordelijkheid neemt blijkt ook uit het feit dat de afvalbranche een arbocatalogus heeft ingediend bij de Inspectie SZW, die op een aantal onderwerpen (onder andere PSA, fysieke belasting, geluid en DME) positief is getoetst.</p>
Horeca/Recreatie	<p>Fysieke belasting, schadelijk geluid, agressie en geweld, werkdruk, gevaarlijke stoffen, drukapparatuur, arbeid door jongeren en gevaarlijke werkplekken zijn hier de belangrijkste risico's.</p> <p>Zowel de sector horeca als de sector recreatie is in het bezit van een arbocatalogus. In 2011 zijn in de recreatiesector inspecties uitgevoerd met betrekking tot de veiligheid van bowlingbanen. Naar aanleiding van deze inspecties heeft de Nederlandse Vereniging van Bowlingbaanondernemers (NVB) een oplossingenboek opgesteld.</p>
Papier-, Karton en Grafische verwerking	<p>Werken met machines, intern transport, inrichting van de werkomgeving, gevaarlijke stoffen, fysieke belasting en schadelijk geluid vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>In de papier- en kartonindustrie werken drie brancheverenigingen (Koninklijke Kartoflex, VG en Koninklijke VNP) met werknemersverenigingen (FNV Bondgenoten, FNV Kiem, CNV BedrijvenBond en De Unie) samen aan de verbetering van arbeidsomstandigheden. De belangrijke arbeidsrisico's, waaronder schadelijk geluid, heatstress, fysieke belasting en machineveiligheid, zijn uitgewerkt in een arbocatalogus. Daarnaast heeft de papier- en kartonsector in 2011 het horizontaal toezicht verder vormgegeven. Dit betekent dat auditteams bedrijven doorlichten om daarmee pro-actief knelpunten op het gebied van veiligheid te kunnen signaleren en daar waar mogelijk bij te sturen. In 2011 zijn bij ongeveer 40 kartonnage en flexibeleverpakkingsbedrijven inspecties uitgevoerd op het gebied van machineveiligheid.</p> <p>De grafische bedrijfstak beschikt over een goedgekeurde arbocatalogus die bestaat uit ondermeer de arborisico's: geluid op de werkplek, gevaarlijke stoffen, oplosmiddelenreductie in de offset, machineveiligheid en werkdruk.</p>
Asbest	<p>Voor het verwijderen van asbest gelden strenge regels die ervoor moeten zorgen dat de daarbij betrokken werknemers adequaat worden beschermd en geen gezondheidsschade oplopen. Ook in 2011 zijn verschillende inspectieprojecten bij de gecertificeerde asbestsaneringsbedrijven uitgevoerd. In totaal zijn er bijna 700 inspecties in dat kader verricht. De uitkomsten worden in de loop van 2012 bekend. De inspectieresultaten over inspecties bij asbestsaneerders in 2009/2010 zijn in december 2011 verschenen in het inspectierapport 'Asbest: stof tot nadenken'. Uit deze rapportage blijkt dat er gemiddeld bij 55% van de at random locatie-inspecties handhavend is opgetreden. Bij 19% van de</p>

	<p>geconstateerde overtredingen is een zogenaamd 'zwaar handhavingsinstrument' (boete, stillegging, proces-verbaal) ingezet. Bij een 50-tal geselecteerde bedrijven werd bij maar liefst 66% van de inspecties gehandhaafd. Hier is bij de helft (51%) van de overtredingen 'zwaar' gehandhaafd.</p> <p>Op basis van de uitgevoerde analyses hebben inspecteurs van de Arbo - en in voorkomende gevallen rechercheurs van de SIOD - eind 2011 een aanvang gemaakt met het intensiveren van de inspectieaandacht de groep malafide bedrijven. In 2012 zal de samenwerking binnen de Inspectie SZW worden voortgezet en mede in samenwerking met andere toezichthouders in de asbestketen verder worden geïntensiveerd.</p> <p>Belangrijk uitgangspunt voor de werkwijze van de inspectiedienst is het verhogen van de inspectiedruk met een inzet op fors hogere sancties. Daarnaast is effectieve en georganiseerde samenwerking met medetoezichthouders - gemeenten, provincies, regionale milieuteams en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) - in de asbestketen van cruciaal belang. Dat geldt even zo goed voor sociale partners en de certificerende instellingen. Naast inspecties, zal ook door intensief overleg met direct betrokkenen en de inzet van communicatie-instrumenten de naleving van wet- en regelgeving sterk moeten worden verbeterd.</p>
Transport & Logistiek	<p>Bij de sector transport en logistiek draait het om het vervoer van mensen en goederen. In de lucht, over de weg, over water en via het spoor. Veilig en gezond werken is in deze omvangrijke sector erg belangrijk. De sector transport en logistiek is met 30.000 bedrijven en bijna 400.000 werknemers één van de grootste sectoren van ons land. De sector kent zeer grote, internationaal opererende bedrijven. Maar vaker gaat het om kleine bedrijven met slechts enkele of tientallen werknemers. De sector is goed georganiseerd: 90 procent van de bedrijven is aangesloten bij één van de brancheorganisaties. De sector transport en logistiek is divers, maar kent vier gemeenschappelijke arbeidsrisico's. Deze risico's doen zich vooral voor tijdens het laden en lossen.</p> <p>De top 4 is in volgorde van belangrijkheid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aanrijdgevaar en vallen, vooral bij het gebruik van heftrucks, bij vrachtwagens en bij het werken op en aan goederencontainers. 2. Fysieke belasting ontstaat bij zwaar tillen en een ongunstige houding. 3. Agressie, geweld en een hoge werkdruk. Agressie komt veel voor in het openbaar vervoer en ook op de weg is er regelmatig sprake van agressief verkeersgedrag. Files, strakke plannings en ladingcriminaliteit kunnen voor een hoge werkdruk zorgen. 4. Uitstoot van schadelijke dieselgassen. Het inademen van kankerverwekkende dieseluitlaatgassen komt voor in besloten ruimtes, zoals magazijnen.

	<p>Voor de domeinen, Vervoer over de weg, Vervoer via de lucht, Vervoer over water (binnenvaart en havens), zijn in het kader van de samenwerkende overheid front offices ingericht. Binnen de sector vervoer is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) trekker/regievoerder. De Inspectie SZW neemt actief deel aan overleggen voor het wegvervoer en de luchtvaart. Voor het domein water wordt regelmatig overleg gevoerd en afgestemd over taken en activiteiten.</p> <p>In de periode 2009 t/m 2011 zijn inspecties bij opslag- en distributiebedrijven uitgevoerd op de risico's van het werken met heftrucks. Deze inspecties werden vanaf oktober 2010 ondersteund door de 3 jarige campagne "heftruckhelden", een samenwerking tussen het kenniscentrum Gezond Transport, verladersorganisatie EVO en de Inspectie SZW. Doel van deze gecombineerde aanpak is vermindering van het aantal ongevallen en de inrichting van een veilige werkplek.</p> <p>Een bijzonder risico is het inademen van schadelijke gassen bij het openen en betreden van zeecontainers. Voor dit risico is een protocol ontwikkeld door het Platform Gassen in Containers, een samenwerking tussen FNV Bondgenoten, TLN, FME-CWM, RND en EVO.</p> <p>Inspecties op de risico's bij het betreden van zeecontainers droegen bij aan betere naleving, beheersing en verhoging van de deskundigheid bij werkgevers en werknemers.</p>
Onderwijs	<p>In het onderwijs speelt met name het risico psychosociale belasting (PSA) een grote rol bij werknemers.</p> <p>Daarnaast zijn er veiligheidsrisico's van leerlingen vallend onder de Arbowet. Ervaringen en inspectieprojecten van de Inspectie SZW wijzen uit dat de problematiek van machineveiligheid en gevaarlijke stoffen in praktijklokalen, praktijkonderwijs en stages groot is.</p> <p>In 2011 zijn afspraken gemaakt met de verschillende onderwijsraden van het onderwijs om de problematiek terug te dringen met als uiteindelijk doel de naleving ten aanzien van het onderwerp veiligheid en gevaarlijke stoffen in praktijklokalen te verhogen.</p> <p>Verder is overlegt met vakbonden in het onderwijs. Tevens afspraken gemaakt met Inspectie voor het onderwijs i.v.m. samenwerkend toezicht vooral ten aanzien van de onderwerpen veiligheid in praktijklokalen en agressie & geweld.</p>
Metaal	Machineveiligheid, gevaarlijke stoffen, lasrook, fysieke belasting en

	<p>schadelijk geluid zijn de grootste risico's.</p> <p>In deze sector zijn in 2011 2 inspectieprojecten uitgevoerd. In de gieterijen en in de metaalproductenindustrie. Naast deze inspecties, vooral gericht op het aanpakken van risico's op de werkvloer, heeft de inspectie ook aandacht besteed aan goede praktijken. Vier artikelen zijn uitgebracht in verschillende branchebladen. Bedrijven die het op arbogebied goed doen stonden in de spotlights. In het blad Metaal-magazine komt een bedrijf in beeld met een innovatieve oplossing voor een beschermkap op freesmachines, en in het blad Veiligheid is een metaalbedrijf aan het woord dat veiligheid echt in de genen heeft.</p> <p>De sociale partners in deze sector zijn zeer actief bezig met het verbeteren van de Arbeidsomstandigheden, door middel van het project 5xbeter. Er zijn eind 2011 vijf arbocatalogi positief getoetst: lasrook, schadelijk geluid, oplosmiddelen, fysieke belasting en machineveiligheid. De branche vertaalt de arbocatalogi in praktische verbeterchecks. Met ondersteuning van verbetercoaches worden ze in de bedrijven op de werkvloer tot uitvoering gebracht. De inspectie SZW spoort de bedrijven waar zij komt aan om gebruik te maken van de verbetercoaches, om zo het rendement te verhogen.</p>
Thema Agressie en geweld	<p>Van februari 2011 tot en met maart 2012 heeft een overkoepelend project agressie en geweld plaatsgevonden, waarin de horeca, tankstations en verkeersregelaars zijn opgenomen. In dit project zijn in totaal zo'n 1030 inspecties uitgevoerd, waarvan ongeveer 750 in de horeca (in samenwerking met de Voedsel –en Warenautoriteit), 250 bij tankstations en 30 bij verkeersregelaars. De resultaten worden op dit moment nog verwerkt.</p> <p>Zowel de Horeca als de Tankstations zijn in het bezit van door de Inspectie SZW positief getoetste arbocatalogi op het gebied van agressie en geweld.</p>